Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

2024/2019(DEC)

21.2.2025

OPINIA

Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia

dla Komisji Kontroli Budżetowej

w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2023, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju
(2024/2019(DEC))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Lina Gálvez

PA_NonLegDec

OPINIA

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia zwraca się do Komisji Kontroli Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji tego, co następuje:

A. mając na uwadze, że równouprawnienie płci i eliminacja zjawiska nierówności to podstawowe wartości Unii Europejskiej, zapisane w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej; mając na uwadze, że równość kobiet i mężczyzn jest jedną z podstawowych wartości Unii, a Unia zobowiązała się do promowania równości płci we wszystkich swoich działaniach zgodnie z art. 8 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), ustanawiając tym samym zasadę uwzględniania aspektu płci i sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci, oraz Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej;

B. mając na uwadze, że Komisja Europejska wzmocniła swoje zaangażowanie na rzecz Unii równości, czego wyrazem jest komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, który wprowadza strategię na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025 zgodnie z art. 8 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE);

C. mając na uwadze, że w Planie działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027 będzie się dążyć w szczególności do większego włączenia kobiet w dziedziny nauki i kariery związane z technologiami cyfrowymi i STEM, w tym w charakterze przedsiębiorców; mając na uwadze, że przyszłe mechanizmy finansowania powinny ułatwiać to zwiększone włączenie kobiet i dziewcząt;

D. mając na uwadze, że według Europejskiej Sieci Zapobiegania Przestępczości cele programu Dafne były i pozostają adekwatne do potrzeb leżących u ich podstaw, tj. ochrony dzieci, młodzieży i kobiet przed przemocą i zapobiegania jej;

E. mając na uwadze, że Unia może poprawić swoje podejście do promowania równości w ramach swojej polityki, prawodawstwa i mechanizmów finansowania; mając na uwadze, że Parlament Europejski wielokrotnie wzywał Komisję, aby promowała i wdrażała uwzględnianie aspektu płci, w tym sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci oraz sporządzanie ocen wpływu w aspekcie płci we wszystkich obszarach polityki Unii;

F. mając na uwadze, że na równouprawnienie płci w Unii negatywnie wpłynęły skutki regresu w kwestii równości płci i praw kobiet, zwłaszcza w obszarze zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw reprodukcyjnych i seksualnych w kilku państwach członkowskich; mając na uwadze, że ochrona i promowanie zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia pełnego równouprawnienia płci i zagwarantowania kobietom autonomii w zakresie ich własnych ciał; mając na uwadze, że ruchy antygenderowe i antyaborcyjne w Europie poczynają sobie coraz śmielej i zyskują coraz większe wpływy; mając na uwadze, że ruchy te są dobrze finansowane i dobrze zorganizowane i prawdopodobnie będą wywierać większą presję na prawa kobiet w przyszłości; mając na uwadze, że inne trwające kryzysy, takie jak kryzys klimatyczny, konflikty zbrojne i rosnące koszty życia, również w nieproporcjonalnym stopniu dotykają kobiet; mając na uwadze, że czynniki te jeszcze

bardziej pogłębiają nierówności i utrudniają postęp w kierunku równouprawnienia płci;

G mając na uwadze, że Karta praw podstawowych Unii Europejskiej nie tylko gwarantuje równouprawnienie płci, ale także chroni godność osoby ludzkiej i zabrania wszelkich form dyskryminacji, w tym dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową;

1. wyraża poważne zaniepokojenie, że w budżecie Unii nie akcentuje się ochrony kobiet i dziewcząt przed wszystkimi formami przemocy; ubolewa nad brakiem zdezagregowanych danych na temat przemocy ze względu na płeć oraz wzywa do właściwego i szybkiego wdrożenia art. 44 dyrektywy w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej[1]; zwraca się do Komisji i państw członkowskich o jak najszybsze zbadanie możliwości rozszerzenia zakresu i poprawy jakości gromadzonych danych, w szczególności w celu zapobiegania powtarzającym się lub dającym się przewidzieć przestępstwom, a w każdym razie we wszystkich nowych przepisach i przeglądach; wzywa do obowiązkowych ocen wpływu w aspekcie płci mających na celu ochronę przed przemocą, aby umożliwić monitorowanie skuteczności środków przewidzianych w odpowiednich aktach ustawodawczych;

2. podkreśla, że perspektywę równouprawnienia płci należy uwzględnić i zapewnić we wszystkich obszarach polityki, zwłaszcza w świetle wielorakich skutków różnych trwających kryzysów klimatycznych, energetycznych i społecznych związanych z płcią, ze szczególnym uwzględnieniem praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego oraz regresu w dziedzinie równości płci i praw kobiet w kilku państwach członkowskich i na całym świecie; ponawia zatem apel o sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci na wszystkich etapach procedury budżetowej;

3. podkreśla, że ze względu na prześladowanie, jakiego doświadczają osoby LGTBIQA+, konieczne jest przeznaczenie wystarczającego budżetu na środki zwalczania fobii wobec osób LGTBIQA+, takie jak telefon zaufania w celu uzyskania porady i pomocy;

4. dostrzega zaangażowanie Unii na rzecz uwzględniania aspektu płci oraz potrzebę podkreślania kwestii związanych ze zwalczaniem przemocy wobec kobiet i dziewcząt w UE, również przy pomocy kampanii informacyjnych; przypomina, że jedna na trzy kobiety w UE doświadcza w ciągu swojego życia przemocy ze względu na płeć, w tym przemocy fizycznej, seksualnej i psychicznej lub gróźb przemocy[2]; podkreśla potrzebę akcentowania, że gwałt pozostaje jednym z najbardziej rozpowszechnionych naruszeń praw człowieka oraz że pilnie należy wypracować na szczeblu europejskim wspólną definicję gwałtu na podstawie braku zgody, obejmującą wspólne minimalne kary w prawie krajowym; powtarza, że każdy seks bez zgody musi być klasyfikowany jako gwałt w każdym państwie członkowskim UE;

5. powtarza, że zdrowie i prawa seksualne i reprodukcyjne są podstawowymi prawami człowieka, a ich realizacja jest podstawowym aspektem godności osoby ludzkiej i warunkiem wstępnym osiągnięcia równouprawnienia płci; wzywa do podjęcia zdecydowanych europejskich wysiłków na rzecz ochrony naszych podstawowych wartości, takich jak równe prawa do autonomii cielesnej i dostęp do zdrowia

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401385
[2] https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/eu-gender_based_violence_survey_key_results.pdf

seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw w tym zakresie, w tym bezpiecznej i legalnej aborcji; podkreśla potrzebę zwiększenia środków budżetowych z myślą o powszechnym poszanowaniu praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego oraz dostępie do nich, w tym dostępie do bezpłatnej, bezpiecznej i legalnej aborcji oraz innych podstawowych usług w zakresie zdrowia reprodukcyjnego;

6. z zadowoleniem przyjmuje opracowanie i wdrożenie metodyki sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci; przypomina o potrzebie dalszego rozwoju i poprawy jej stosowania; wzywa do sprawniejszego gromadzenia i oceny porównywalnych danych w podziale na płeć w kontekście wszystkich odpowiednich strategii politycznych UE oraz sprawozdawczości w tym zakresie; wzywa Komisję do priorytetowego potraktowania tej kwestii;

7. jest zaniepokojony rosnącym ryzykiem finansowym spowodowanym rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie i jego wpływem na kobiety; dostrzega trudną sytuację kobiet w kontekście wojny i w strefach konfliktu, a także potrzebę priorytetowego traktowania strategii politycznych na rzecz ochrony dzieci, kobiet i rodzin, zwłaszcza w zakresie udzielania pomocy w sytuacjach konfliktu i dostępu do usług opieki zdrowotnej, w tym antykoncepcji awaryjnej, badań w kierunku zakażeń przenoszonych drogą płciową, profilaktyki poekspozycyjnej i dostępu do bezpiecznej i legalnej opieki aborcyjnej; potępia przemoc ze względu na płeć związaną z konfliktem, w tym przemoc seksualną i gwałty jako narzędzie wojny; wzywa do ochrony i wspierania kobiet, w tym zapobiegania handlowi ludźmi i wykorzystywaniu seksualnemu, zwłaszcza w zakresie udzielania pomocy w sytuacjach konfliktu i dostępu do usług opieki zdrowotnej, w tym dostępu do bezpiecznej i legalnej aborcji;

8. przypomina, że udział w rynku pracy jest znacznie niższy wśród kobiet i mężczyzn z niepełnosprawnościami w porównaniu z osobami bez niepełnosprawności; wzywa do podjęcia odpowiednich środków w celu rozwiązania tego problemu;

9. popiera cel inicjatywy ONZ „Spotlight”, jakim jest położenie kresu przemocy wobec kobiet i dziewcząt oraz zaspokojenie potrzeb grup szczególnie podatnych na zagrożenia, takich jak ofiary szkodliwych praktyk, do których należy okaleczanie żeńskich narządów płciowych lub małżeństwa dzieci, a także podkreśla potrzebę zadbania o to, aby środki te obejmowały kobiety z kręgów LBTIQA+; wzywa Komisję do zaprzestania finansowania ruchów w Unii i poza nią, które przyczyniają się do ucisku kobiet we wszystkich jego przejawach, w tym kampanii przeciwko prawom podstawowym, które obejmują również prawa kobiet oraz prawa i zdrowie seksualne i reprodukcyjne; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmocnienia kampanii uświadamiających przeciwko przemocy i dyskryminacji ze względu na płeć, uwzględniających jednoznacznie działania edukacyjne mające na celu zwalczanie fobii wobec osób LGBTIQA+ oraz promowanie praw seksualnych i reprodukcyjnych; wzywa do opracowania kompleksowych i stosownych do wieku programów edukacji seksualnej i dotyczącej związków, promujących równouprawnienie płci, zgodę i poszanowanie różnorodności we wszystkich państwach członkowskich;

10. wzywa do tego, aby budżet UE w większym stopniu uwzględniał kobiety, które obecnie mają ograniczone możliwości wymiany i rozwoju kompetencji, na przykład poprzez programy mentorskie lub sieci zawodowe ze wszystkich sektorów gospodarki

europejskiej;

11. przypomina, że zgodnie z art. 11 ust. 2 TUE instytucje UE muszą prowadzić otwarty, przejrzysty i zorganizowany dialog z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i stowarzyszeniami przedstawicielskimi oraz podkreśla w szczególności w tym względzie, że powodzenie finansowania strukturalnego jest warunkiem wstępnym zapewniającym udział społeczeństwa i bez którego obywatele nie mogliby zabierać głosu na szczeblu UE za pośrednictwem reprezentujących ich stowarzyszeń, a także prowadzić regularnego dialogu z instytucjami UE przyczyniając się do demokratycznego uczestnictwa w kształtowaniu polityki oraz do otwartego i szeroko zakrojonego dialogu, zapewniając, by brana była pod uwagę różnorodność poglądów i wyrażanych obaw przy takim samym dostępie dla interesu publicznego w porównaniu z interesem komercyjnym, pełnić roli monitorującej wdrażanie polityk i prawodawstwa UE, w tym wykorzystanie funduszy UE lub działać jako mechanizmy kontroli i równowagi dla praworządności; przypomina o zawartym w jej wytycznych politycznych zobowiązaniu Komisji do zacieśnienia współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, które posiadają wiedzę ekspercką oraz powinny odgrywać ważną rolę w obronie szczególnych kwestii społecznych i praw człowieka, co oznacza, że chociaż Komisja nie powinna nakazywać organizacjom pozarządowym prowadzenia określonych działań lub wspierania określonych stanowisk lub strategii politycznych, fundamentalne znaczenie w dalszym ciągu ma to, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego, dzięki finansowaniu UE, mogą angażować się w „otwarty, przejrzysty i zorganizowany dialog z instytucjami UE”, jak zapisano w art. 11 TUE, a to poprzez działania takie jak rzecznictwo, demonstracje lub pozwy sądowe, i powinny one nadal kwalifikować się do odpowiednich programów finansowania i mieć dostęp do wystarczających funduszy celowych;

12. podkreśla potrzebę zapewnienia, aby wszystkie fundusze UE dotarły do zamierzonych odbiorców oraz zadbania o to, aby żadne fundusze UE nie były przyznawane ani powiązane z jakąkolwiek przyczyną lub formą terroryzmu, co miałoby katastrofalne skutki dla kobiet i dziewcząt;

13. apeluje o stabilne ramy finansowania w celu zapewnienia skuteczności i trwałości programu Dafne z myślą o ochronie kobiet i dzieci przed przemocą; wyraża uznanie dla efektywności programu Dafne, czego przykładem są imponujące wyniki i wpływ w porównaniu do skromnych przyznanych środków; podkreśla znaczenie specjalnej linii budżetowej na rzecz inicjatywy Dafne, aby poprawić widoczność, przejrzystość i rozliczalność w odniesieniu do rozdziału funduszy, zwłaszcza poprzez środki służące zwalczaniu przemocy ze względu na płeć wobec kobiet i dziewcząt na wszystkich szczeblach i we wszystkich formach oraz przemocy domowej, a także aby należycie wspierać ofiary; dostrzega, że celem programu Dafne jest ochrona dzieci, młodzieży i kobiet przed wszelkiego rodzaju przemocą, handlem ludźmi oraz osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony zdrowia, dobrobytu i spójności społecznej; w związku z tym wzywa UE do uznania programu za priorytet w ramach budżetu UE;

14. domaga się utworzenia specjalnego programu w ramach finansowania programu Dafne w celu przeciwdziałania przemocy wobec kobiet LGBTIQA+, w tym zapewnienia bezpiecznych schronisk, dostępu do usług wsparcia dostosowanych do ich potrzeb oraz ochrony ich praw w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego.

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCZYNI KOMISJI OPINIODAWCZEJ OTRZYMAŁA INFORMACJE

Przewodnicząca, jako sprawozdawczyni komisji opiniodawczej, oświadcza na swoją wyłączną odpowiedzialność, że nie otrzymała żadnych informacji od podmiotu ani osoby, które należałoby wskazać w tym załączniku zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ OPINIODAWCZĄ

Data przyjęcia	18.2.2025
Wynik głosowania końcowego	+: 27 –: 10 0: 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Chiara Gemma, Assita Kanko, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elena Kountoura, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Maria Noichl, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Maria Walsh, Lucia Yar
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Elena Donazzan, Loucas Fourlas, Elisabeth Grossmann, Jana Toom
Posłowie, o których mowa w art. 216 ust. 7 Regulaminu, obecni podczas głosowania końcowego	Gabriella Gerzsenyi, Nikos Papandreou

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

27	+
PPE	Loucas Fourlas, Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Maria Noichl, Nikos Papandreou, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Elena Kountoura, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Assita Kanko, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

1	0
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Objaśnienie używanych znaków:
+ : za
- : przeciw
0 : wstrzymało się